

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, 19 marca 2018 r.

DUS.II.053.1058.2018.MG

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ust. 1 i art. 15 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) w związku z art. 247 i 238 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257), zawiadamia, że petycja zawierająca propozycję „przywrócenia dla nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r. możliwości przejścia na emeryturę z ustawy Karta Nauczyciela bez względu na wiek” – została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

Petycja, która wpłynęła do Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w dniu 19 grudnia 2018 r., zawiera postulat zmiany art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r. poz. 967) w zakresie dotyczącym przywrócenia dla nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r. możliwości przejścia na emeryturę z ustawy Karta Nauczyciela bez względu na wiek. W jej uzasadnieniu podniesiono, że przepis ten ma charakter niesprawiedliwy i niekonstytucyjny, gdyż różnicuje osoby zatrudnione w zawodzie nauczyciela.

Prawo do emerytury bez względu na wiek – na mocy art. 86-88 ustawy Karta Nauczyciela oraz w związku z art. 32 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270), zwanej dalej: „ustawą emerytalną” – posiadają nauczyciele urodzeni przed 1 stycznia 1949 r., którzy legitymowali się trzydziestoletnim okresem składkowym i nieskładkowym, w tym 20 lat wykonywania pracy

nauczycielskiej. W przypadku nauczycieli szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich – wymagany był dwudziestopięcioletni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 20 lat wykonywania pracy nauczycielskiej w szkolnictwie specjalnym. Dodatkowym warunkiem było rozwiązanie na własny wniosek stosunku pracy.

Prawo do emerytury na ww. zasadach przysługuje osobom, które urodziły się przed 1949 r. Natomiast nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., zachowali to prawo, jeżeli do dnia 31 grudnia 2008 r. spełnili warunki dotyczące stażu pracy. Warunek rozwiązania stosunku pracy może być spełniony po tej dacie. Dodatkowym wymogiem jest złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa, w przypadku przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

Emerytura nauczycielska z art. 88 ustawy Karta Nauczyciela ma charakter przywileju. Ustawodawca przewidział jego wygaśnięcie z uwagi na konieczność stopniowego zrównywania praw ubezpieczonych w obrębie powszechnego systemu ubezpieczeniowego. Należy jednak zauważyć, że określone grupy nauczycieli mogą korzystać z prawa do świadczeń o charakterze przedemerytalnym, do których należą nauczycielskie świadczenia kompensacyjne.

Warunki nabywania prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego zostały ściśle określone w przepisach ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 128). Celem tej ustawy było wprowadzenie przejściowego rozwiązania, adresowanego do nauczycieli, którzy obecnie posiadają stosunkowo długi staż pracy, a którzy nie nabyli prawa do emerytury nauczycielskiej bez względu na wiek na podstawie przepisów ustawy Karta Nauczyciela. Nauczycielom tym zagwarantowano prawo do świadczenia kompensacyjnego, finansowanego ze środków budżetu państwa. Prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego ma charakter okresowy i ustaje z dniem poprzedzającym dzień osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego albo dzień nabycia przez osobę uprawnioną prawa do emerytury.

Jednocześnie należy zauważyć, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego prawodawcy konstytucyjnemu pozostawiono określenie zakresu i form zabezpieczenia społecznego w ustawie zwykłej. Regulacja konstytucyjna akcentuje w ten sposób jeszcze wyraźniej szeroką swobodę działania pozostawioną parlamentowi w zakresie urzeczywistniania prawa do zabezpieczenia społecznego. Do ustawodawcy należy wybór rozwiązań, które uważa za optymalne z punktu widzenia potrzeb obywateli oraz wymogów rozwoju gospodarczego kraju. Swoboda wyboru nie jest jednak nieograniczona. Określając zakres prawa do zabezpieczenia społecznego, ustawa nie może naruszyć istoty danego prawa, która określa jego tożsamość. Ustawodawca nie dysponuje zatem pełną swobodą, ani przy ustalaniu kręgu osób uprawnionych

do nabycia świadczeń emerytalno-rentowych, ani przy ustalaniu treści i wysokości świadczeń. Określając sposób ustalania wysokości świadczeń, ustawa musi zagwarantować osobom uprawnionym świadczenia odpowiadające minimum życiowemu, tak aby umożliwić im zaspokojenie podstawowych potrzeb. Ustawodawca może natomiast ingerować w ekspektatywy, które nie mają takiego charakteru pod warunkiem, że nie naruszy istoty prawa do zabezpieczenia społecznego.

Należy podkreślić, że prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej ma charakter wygasającego przywileju, a nauczyciele nie spełniający warunków do nabycia tego prawa podlegają zasadom powszechnego systemu emerytalnego, które określa ustawa emerytalna.

Mając na względzie przedstawione wyżej wyjaśnienia, wskazany postulat należy ocenić negatywnie, jako sprzeczny z zasadą ujednoczenia świadczeń wypłacanych za taką samą składkę.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

z up.
MINISTER
Marcin Zieleniecki
PODSEKRETARZ STANU